سىرتقى كۇشتەردىڭ شىنجياڭنىڭ اسا تاماشا جاعدايىنا الباتتى كىلىگۇنىنە استە جول بەرمەيمىز

زاڭ سالاسى

(باسى 1 - بەتتە)

ۇشقارىلىقتى الاستاۋ قىزمەتىن زاڭ بويىنشا ىلگەرىلەتپە، ءوڭىردىڭ جانە حالقارانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ كۇرەسىنە بەلسەندى ۇلەس قوستى.

اۆتونومياليا رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسى پارتيا باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ مۇشەسى، سوت مەكەمەسىنىڭ ورىنباسار باستىعى اكبار اكرام مىنانى ءبىلدىردى: امەريكا پارلامەنتى كەڭەس پالاتاسى ايتىلمىس شىنجياڭعا ساياتىن "زاڭ جوبا" ماقۇلداپ، ەلىمىزدىڭ شىكى ىسىنە دورەكىلىكپەن كىلىكتى. شىنجياڭ حالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ تاجىريبەسىنەن ۇلگى الۋ، قابىلداۋ نەگىزىندە، «بىرلەسكەن ەمىلەكەتتەر ۇيىمىنىڭ الەمدىك لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ ستراتەگياسىنا» بەلسەنە ءۇن قوسىپ، زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك قىلمىستارىنا زاڭ بويىنشا قاتاڭ سوققى بەرۋگە باسا ءمان بەرۋمەن بىرگە، قاينارىنان جوڭگە سالۋعا دا باسا ءمان بەرىپ، شىنجياڭنىڭ ءىس جۇزىندەگىمەن ۇشتاسترىپ، كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋدى، تاربيەلەۋدى ءوز نىشانە العان ءبىر قىدىرۋ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ شاراسىن زاڭ بويىنشا قولداندى، بۇل جۇڭگونىڭ نەگىزگى زاڭنىڭ، زاڭدارىنىڭ رۋحىنا بۇكىلدەي ۇيلەسەدى، حالقارالىق قوعامنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋدىڭ پرينسيپتىك ۇستانىمىنا ۇيلەسەدى.

"وتكەن ءبىر مەزگىلدە،'ءۇش ءتۇرلى كۇش' شىنجياڭ سياقتى جەرلەردە زورلىقتى كۇش، لاڭكەستىك وقيعالارىن تۇدىرىپ، قىرۋار بەيكۇنا بۇقارا قاستاندىققا ۇشىراعان كەزدە، امەريكادا'ادامدىق ۇقىق'قا كوڭىل بولەتىن وسى ساياساتپازدار قايدا كەتتى؟ قازىر ءار ۇلت بۇقارالارىنىڭ تابىس سەزىمى، باقىت سەزىمى، حاۋىپسىزدىق سەزىمى ۇزدىكسىز كۇشەيگەن كەزدە، وسى ادامدارداڭ قاساقانا كۇيە جاعىپ، شىنجياڭنىڭ ادامدىق ۇقىق جاعدايىنا شابۋىل جاسالۋى ولاردىڭ سۇرقيا نيەتىن تولىق ءپاش ەتتى". شىنجياڭ قازىنا - ەكونومىكا داشۇەسى زاڭ عىلىمى شۇەيۇانىنىڭ پروفەسسورى دى چۇانيىك بىلاي دەدى: شىنجياڭ اتقارعان ساقتانۇ سىپاتىندىق لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ جانە ۇشقارىلىقتى الاستاۋ شاراسى قاينارىنان جوڭگە سالۋ شاراسى، ول، سايىپ كەلگەندە، ادامدىق ۇقىقتى اناعۇرلىم ويداعىداي قامتاماسىزدانىدرۋ ءۇشىن بولىپ تابىلادى.

"جۇڭگو زاڭىمەن جوڭگە سالىناتىن مەملەكەت، شىنجياڭنىڭ ءتۇرلى لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ قىزمەتى باستان - اياق زاڭىمەن جوڭگە سالۋ ارناسىندا ءجۇرىلىپ كەلەدى". شىنجياڭ داشۇەسى زاڭ عىلىمى شۇەيۇانىنىڭ ورىنباسار باستىعى ەركىن سامساق ىلگەرىدە ءبىرقانشا رەت حوتان ايماعىنداعى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا بارىپ زاڭىمەن جوڭگە سالۋ ۇگىت - لەكسيانى جاساعان. ول باۋلۋ ورتالىعىندا كلاستاردىڭ ەڭسەلى دە جارىق، جاتاقتارىنىڭ تازا دا رەتتى، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۇىنە سرت، تاعى باي مازمۇندى كوڭىل اشۋ قيىمىلدارىنا قاتىناستىرىلعان، ەشقاشان ءىشىنارا باتىس ساياساتپازدارى ايتقان "جازا لاگەرى" ەمەس ەكەندىگىن كورگەن. ول بىلاي دەدى: كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن زاڭ بويىنشا ورىستەتۋ ـــ ءار ۇلت حالىق بۇقارالارىنىڭ ءتۇبىرلى مۇددەسىن قورعاۋ ءۇشىن، امەريكانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ماسەلەسىندە قوس ولشەم قولدانۋى، سايىپ كەلگەندە، لاڭكەستىكتى، ۇشقارىلىقتى قاناتى استىنا العاندىق، ىرقىنا جىبەرگەندىك.

اۆتونومياليا رايوندىق ادۋوكاتتار قوعامنىڭ ورىنباسار باستىعى دۇڭ مەي مىنالاردى ءبىلدىردى: شىنجياڭ «جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسىنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ زاڭى»نىڭ 4 - تارماعى جانە «شىنجياڭ ۇيعۇر اۆتونومياليا رايوننىڭ ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ەرەجەسى»نىڭ 17 - تارماعى سياقتى بەلگىلەمەلەرگە ساي، كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ ورتالىعىنا بارىپ زاڭىمەن جوڭگە سالۋ ۇگىت - لەكسيانى جاساعان. ول باۋلۋ ورتالىعىندا كلاستاردىڭ ەڭسەلى دە جارىق، جاتاقتارىنىڭ تازا دا رەتتى، تاربيەلەنۇشىلەردىڭ ۇيرەنۇىنە سرت، تاعى باي مازمۇندى كوڭىل اشۋ قيىمىلدارىنا قاتىناستىرىلعان، ەشقاشان ءىشىنارا باتىس ساياساتپازدارى ايتقان "جازا لاگەرى" ەمەس ەكەندىگىن كورگەن. ول بىلاي دەدى: كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ - باۋلۋ قىزمەتىن زاڭ بويىنشا ورىستەتۋ ـــ ءار ۇلت حالىق بۇقارالارىنىڭ ءتۇبىرلى مۇددەسىن قورعاۋ ءۇشىن، امەريكانىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ۇشقارىلىقتى الاستاۋ ماسەلەسىندە قوس ولشەم قولدانۋى، سايىپ كەلگەندە، لاڭكەستىكتى، ۇشقارىلىقتى قاناتى استىنا العاندىق، ىرقىنا جىبەرگەندىك.

اۆتونومياليا رايوندىق ادۋوكاتتار قوعامنىڭ ورىنباسار باستىعى دۇڭ مەي مىنالاردى ءبىلدىردى: شىنجياڭ «جۇڭحۋا حالىق رەسپۋبليكاسىنىڭ لاڭكەستىككە قارسى تۇرۋ، ورنىقتىلىقتى قورعاۋ قىزمەتى باستان - اياق زاڭىمەن جوڭگە سالۋ ارناسىندا ءجۇرىلىپ كەلەدى". شىنجياڭ داشۇەسى زاڭ عىلىمى شۇەيۇانىنىڭ ورىنباسار باستىعى ەركىن سامساق ىلگەرىدە ءبىرقانشا رەت حوتان ايماعىنداعى